

povaze (nepoměr hodnoty plnění) spatřovati mrhání jměním na škodu věřitelů. Dokázati podmínky tohoto ustanovení zákona, i mrhání po objektivní stránce (nepoměr mezi plněním a vzájemným plněním) i mrhání po subjektivní stránce (lehkomyslné při tom počínání si dlužníkově), i to, že druhá strana seznala nebo seznati musila v jednání dlužníkově mrhání jměním, náleží, jakž vyplývá ze zákona (srov. Lehmann II 206, čís. 19) odporujícímu věřiteli, ať byl spolusmluvníkem dlužníkovým kdokoli, tudíž, i když jde o blízké příbuzné. Že by tu byly tyto dva znaky mrhání jměním, žalobce netvrdil ani v první stolici a netvrdí ani v dovolání, tím méně pak okolnosti ty prokázal.

Čís. 9987.

Jen taková změna poměrů může mít vliv na závazek převzatý smírem, s nímž strany, uzavírajíce smír, nemohly počítati a jež má nepochybný vliv na mohoucnost smluvníka k plnění převzatého závazku.

(Rozh. ze dne 13. června 1930, Rv II 533/29).

Při rozluce manželství zavázal se manžel platiti manželce výživné měsíčních 120 Kč. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se manžel na manželce, by smír o placení výživného byl prohlášen bezúčinným. Tvrdil, že smír uzavřel v předpokladu, že se žalovaná bude starati řádně a poctivě o výchovu a o výživu jeho dítěte, dcery Milady, a, poněvadž žalovaná stále u soudu prohlašovala, že je těžce nemocná a práce neschopná. Tím, že se žalovaná uzdravila a že je nyní ve společné domácnosti s jiným mužem, takže dcera Milada byla nucena dne 13. února 1928 se k němu přistěhovati, což jest pro něho spojeno se značnými výlohami, podmínky smíru se tak podstatně změnily, že prý nelze spravedlivě na něm požadovati, by dále platil měsíčně 120 Kč na výživu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalobce odůvodňuje žalobní nárok předně tím, že se k placení výživného zavázal v předpokladu, že se žalovaná bude řádně a poctivě starati o výchovu a výživu jeho dcery Milady a že žalovaná tvrdila, že jest těžce nemocna, trpí plicní chorobou a jest k práci neschopna. Těmto předpokladům mohl by se přiznati význam, který jim přikládá žalobce, kdyby je strany byly učinily podmínkou ujednání (§ 901 obč. zák.). Žalobce nic takového netvrdí a doznává, že se jen domníval, že žalovaná bude o jeho dítě pečovati a že jest chorá. Když tak, nebylo třeba vyslýchati strany o tom, že žalobce z oněch předpokladů při uzavření smíru vycházel. Závazek žalobcův zanikl prý i proto, že se žalobce musí teď, ač tomu tak nebylo v době uzavření smíru, starati o dceru, a, poněvadž žalovaná nyní žije ve společné domácnosti s jiným mužem, poněvadž se tedy poměry z doby uzavření smíru změnily. Ke změně poměrů po uzavření smíru lze přihlížeti, nemohly-li strany na ně při uzavření smíru pomýšleti (§ 1389 obč. zák.). Žalobce jako otec své dcery má povinnost starati se o ni od

jejího narození. Nelze tedy říci, že při uzavření smíru nemohl na tuto povinnost pomýšleti. Že se jí nezabýval uzavřením smíru, bylo již řečeno a plyne to i z toho, že smír nebyl uzavřen také se zákonným zástupcem žalobcovy dcery a že nebyl schválen opatrovnickým úřadem. Žije-li žalovaná s jiným mužem, jest to sice změna, se kterou žalobce při uzavření smíru počítati nemohl. Není to však změna, kterou by se změnil jeho závazek. Jest samozřejmé, že každá změna poměrů nemůže mít v zápětí změnu právního závazku. Změnil-li na příklad smluvní strana politické přesvědčení nebo náboženské vyznání, nelze tvrditi, že se tím modifikuje právní poměr smluvní strany. Totéž platí i v tom případě, změnila-li smluvní strana své mravní smýšlení a chování. Podle všeho jest za to mít, že lze počítati jen s poměry, které mají nepochybný vliv na mohoucnost smluvníka k plnění převzatého závazku. Proto nebylo třeba prováděti důkazy o tom, že žalovaná žije s jiným mužem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobce se domáhá toho, by byl prohlášen bezúčinným smír, který uzavřely strany dne 20. června 1927 ve sporu o rozluky ještě před rozlukou manželství a podle něhož se zavázal žalobce platiti žalované na její výživu 120 Kč měsíčně, počínajíc prvním červencem 1927. Žalobce, který v dovolání výslovně zdůrazňuje, že smír, o nějž jde, byl nepodmíněný, uvádí, že smír pozbyl účinnosti: a) především z důvodu, že se nesplnil předpoklad, za něhož jej žalobce ujednal, neboť žalobce, když jej uzavíral, počítal s tím, že se žalovaná bude starati o výživu a o výchovu jejich dcery Milady, čemuž tak není, neboť dcera opustila domácnost žalované a uchýlila se k němu, nemohouc u ní zůstat pro její nemravný život; b) dále z důvodu, že žalovaná není nemocná a k práci neschopná, ač žalobci bylo při uzavření smíru rozhodným, že žalovaná jest podle svého tvrzení nemocná a k práci neschopná; c) a posléze proto, že žalovaná žije s jinými muži v souložnictví. Leč žádný z těchto důvodů není s to, by přivodil výsledek sporu, jehož se žalobce domáhá žalobou, neboť není tu ani předpokladu § 1389 obč. zák., jak tvrdí žalobce. Neboť, nebyl-li smír uzavřen pod podmínkou, jak tvrdí sám žalobce, nelze, jak vystihl správně odvolací soud, k důvodu ad a) přihlížeti jinak, než jako k pohnutce, která podle § 901 obč. zák. nemá vliv na platnost závazku. Pokud pak žalobce namítá, že jest se mu starati nyní o dceru, nemá to význam pro posouzení věci, neboť nejde tu, jak odvolací soud správně uvádí, o nic, na co strany nemohly pomýšleti při uzavření smíru, uváží-li se, že smír byl, jak již řečeno, uzavřen nepodmíněně a že částka, k jejímuž placení se žalobce zavázal, byla určena jen pro výživné žalované, nikoli také dcery. Otázka výživy dcery zůstala proto smírem nedotčena a stihala výživa, což musil žalobce věděti, podle § 141 obč. zák. především jeho jako otce. Důvodem ad b) nemůže býti také zvrácena účinnost smíru, tvrdí-li žalovaná i nyní, že jest nemocná trpíc chronickým specifickým katarhem obou plicních

hrotů při celkové chudokrevnosti s tělesné slabosti a pracuje proto jen velmi zřídka. Neboť tak jest splněn i předpoklad tvrzený žalobcem, který sám udává, že pohnutkou mu bylo pouhé tvrzení žalované o její nemoci a o neschopnosti k práci, aniž trval na tom, že to musí býti také podmínkou objektivně prokázanou. Šlo i tu ve skutečnosti jen o pohnutku podle § 901 obč. zák., nemající významu pro platnost závazku. Co se konečně týče důvodu ad c) vypořádal se s ním zcela případně odvolací soud a stačí dovolatele odkázat na jeho důvody, které nebyly vyvráceny vývody dovolání.

Čís. 9988.

Odpůrčí nárok.

Nevadí, že věřitelova pohledávka vznikla po provedení právního jednání, jemuž se odporuje.

(Rozh. ze dne 13. června 1930, Rv II 581/29).

Žalobce domáhal se na žalovaných, by byla proti němu prohlášena bezúčinnou odstupní smlouva z důvodu § 2 čís. 2 a 3 odpůrčího zákona. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Názor žalovaných, že žalobce nemá vůbec odpůrčího nároku, ježto jeho pohledávka pochází z doby dávno po odstupu nemovitosti, jest mylný vzhledem k jasnému ustanovení § 8 odp. ř., že nezáleží na tom, kdy věřitelova pohledávka vznikla, a že stačí, i když vznikla teprve až po provedení právního jednání, jemuž se odporuje.

Čís. 9989.

Uváděny-li v dovolání okolnosti nepřednesené v první stolici, jde o nepřipustné novoty, na čemž nemění nic skutečnost, že bylo řízení podle § 193 c. ř. s. skončeno, nebyl-li učiněn návrh na znovuzahájení řízení podle § 194 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 13. června 1930, Rv II 696/29).

Žaloba o zaplacení peněžité pohledávky byla zamítnuta soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázce, o níž tu jde, v

důvodech:

Pokud dovolatel uvádí ve svých vývodech okolnosti v první stolici nepřednesené, jde o novoty v dovolacím řízení podle § 504 c. ř. s. ne-